

Тойм ба үндэслэл

<p>Үзүүлэлт</p>	<p>5. СББӨ болон түүний хамгаалалтыг бага, дунд боловсролд нэгдсэн, холбогдох хүмүүжлийн агуулгад багтаан СББӨ-ийн тухай болон түүнтэй хамт заах, суралцах, өөрийн болон бусдын СББӨ-ийг хүндэтгэх багшлах, суралцахыг бэхжүүлэхэд ашигласан байдал.</p>	
<p>Үнэлгээний хүчин зүйлүүд</p>	<p>Энэ үзүүлэлтийг оролцогч талуудаар хянуулж, тайлагнасан үндэсний түвшний дөрвөн хүчин зүйл дээр үндэслэн үнэлдэг:</p>	
	<p>5.1 СББӨ нь олон талт байдлаараа холбогдох сургалт дадлагажуулалтын агуулгад тус тусад нь оруулсан хувь нэмэр болон/эсвэл тайлбарлах, сэдвүүдийг харуулах.</p>	<p>Зүйл: 14(a)(i) OD 107, OD 180(a)(ii)</p>
	<p>5.2 Сургуулийн сурагчид боловсролын хөтөлбөр, сургалтын хөтөлбөрөөрөө дамжуулан өөрийн нийгэм, бүлгийн болон бусдын СББӨ-г хүндэтгэж, эргэцүүлэн бодож сурдаг.</p>	<p>Зүйл: 14(a)(i) OD 105, OD 180(a)(i) EP 11</p>
	<p>5.3 Суралцагчдын СББӨ-н олон талт байдал нь эх хэл эсвэл гадаад хэл дээрх боловсрол эсвэл боловсролын хөтөлбөрт “орон нутгийн контент” оруулах зэргээр илрэн гардаг.</p>	<p>OD 107</p>
	<p>5.4 Боловсролын хөтөлбөрүүд нь СББӨ-г илэрхийлэхэд зайлшгүй шаардлагатай байгалийн болон соёлын орон зай, санах ойн газруудыг хамгаалах талаар заах.</p>	<p>Зүйл: 14(c) OD 155(e), OD 180(d) EP 5</p>
<p>ТХЗ болон бусад үзүүлэлтийн холбоо хамаарал</p>	<p>Тогтвортой хөгжлийн зорилгууд: Энэхүү үзүүлэлт нь ТХЗ 4.7 “Соёлын олон талт байдал, соёлын тогтвортой хөгжилд оруулах хувь нэмрийг үнэлэх боловсрол”-той холбоотой юм. Мөн боловсролд чиглэсэн ТХЗ 12.8 болох “Тогтвортой хөгжил, байгальд зохицсон амьдралын хэв маяг”-г дэмжиж, ТХЗ 11.4 буюу “Дэлхийн соёлын болон байгалийн өвийг хамгаалах” зорилтод хувь нэмрээ оруулж байна.</p> <p>Бусад үзүүлэлтийн холбоо хамаарал: Одоогийн үзүүлэлт нь бага, дунд боловсрол болон ялангуяа бусдын СББӨ-ийг ойлгох, хүндэтгэх ойлголтыг дэвшүүлсэн нь 14-р зүйлд илүү төвлөрсөн. Энэ нь оршил хэсэгт дурдсанчлан соёлын олон талт байдал, тогтвортой хөгжлийг дэмжихэд СББӨ-ийн гүйцэтгэх үүргийн өргөн агуулгад илэрхийлдэг. Иймд хэл нь СББӨ-ийн тээврийн хэрэгсэл болохын ач холбогдлыг хүлээн зөвшөөрч, СББӨ өөрөө тухайн нөхцөл байдалд тохирсон агуулга, сурах арга барилаар хангах чадамжийг хүлээн зөвшөөрдөг. Харьцуулбал Үзүүлэлт-4 нь СББӨ-ийн тархалт шилжилтийг бэхжүүлэхэд албан болон албан бус боловсролын дараах боловсролыг голлон авч үздэг. СББӨ болон боловсролын талаарх хууль тогтоомж, бодлогуудыг Үзүүлэлт 12-т тусгасан. Чадавхыг бэхжүүлэх семинар зэрэг цаг алдалгүй хийх арга хэмжээнүүдийг багтаасан СББӨ-н хамгаалалт, менежментийн чиглэлээр сургалтын боломжууд нь 2,3-р үзүүлэлтүүдэд тусгагдан өгсөн юм.</p>	

<p>Үйл ажиллагааны үндэслэл</p>	<p>14 дүгээр зүйлд улс орнууд хүн ямдаа, ялангуяа залуучуудад СББӨ гэж юу болох, түүнийг хамгаалах нь яагаад чухал болохыг сургахыг уриалах. Үүнд СББӨ-ийг илэрхийлэхэд зайлшгүй шаардлагатай байгалийн болон соёлын орон зай, санах ой газруудыг хамгаалах зэрэг орох юм. Олон улс оронд бага, дунд боловсролын тогтолцоо нь ийм хүчин чармайлт гаргахад хамгийн чухал нөхцөл болдог. Энэ чиглэлээр хийх боломжтой арга хэмжээ нь суралцагчдын болон бусад хүмүүсийн СББӨ-ийн талаар заах болон суралцахад чиглэгддэг. Ингэснээр сурган хүмүүжүүлэгчид СББӨ-ийг хүндэтгэх, сурагчдынхаа дунд харилцан хүндэтгэлийг бий болгож чадна. Сургуулиуд математик, шинжлэх ухаан, уран зохиол зэрэг бусад хичээлүүдийг зааж, сургахдаа СББӨ-н агуулга, аргыг ашигласнаар өдөр тутмын амьдралд СББӨ-ийн ач холбогдлыг онцолж, сурагчдын сониуч занг өдөөж, хамгаалалтыг дэмжих боломжтойг туршлага дээр үндэслэн харуулж байна.</p>
<p>Түлхүүр үг</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Албан боловсрол ● СББӨ-ийг хүндэтгэх ● Эх хэл дээрх боловсрол ● Гадаад хэл дээрх, хос хэл дээрх боловсрол ● Орон нутгийн контент ● Санах ой ● Бага боловсрол ● Дунд боловсрол

Хяналт-шинжилгээ хийх, үе үе тайлагнах тухай тусгай заавар

<p>Хяналтын ач холбогдол</p>	<p>Улс орны түвшинд хяналт шинжилгээ хийснээр тухайн улс нь СББӨ-ийг хүндэтгэх, ойлгох, сурлагын үр дүнг сайжруулахад үр дүнтэй болохыг харуулсан боловсролын арга, арга зүйг хэр зэрэг ашиглаж байгааг тодорхойлоход тусална. Энэ нь залуучуудын өөрсдийн болон бусад нийгэмд хүндэтгэлтэй хандахад тусалдаг. Дэлхийн түвшинд хяналт тавих нь ийм хандлага, арга зүйг бэхжүүлэх, үр нөлөөг нь дээшлүүлэх, олон улсын түвшинд туршлага солилцох боломжийг тодорхойлоход тусална.</p>
<p>Мэдээллийн эх сурвалж</p>	<p>Үзүүлэлт 5-н агуулга нь бага, дунд шатны боловсролд илүү төвлөрсөн. Аливаа улс СББӨ-ийн эрх баригчид болон түүний Боловсролын яам хоорондын зөвшилцөлд үндэслэн хяналт тавих, тайлагнах шаардлагатай болно. Энэ мэдээлэл Боловсролын яамны байнгын хяналт шалгалтын явцад аль хэдийн бэлэн болсон байж магадгүй. Тогтвортой хөгжлийн боловсрол, дэлхийн иргэний боловсрол, уугуул иргэдийн боловсрол, эх хэлний боловсрол, олон хэлний боловсрол, соёл хоорондын боловсрол, олон нийтийн боловсрол зэрэг СББӨ-ийг боловсролд нэгтгэхтэй холбоотой мэдээллийг холбогдох эх сурвалжаас ашиглах нь илүү үр дүнтэй. Ялангуяа ТХЗ-ын 4.7 ба 12.8-д хяналт тавих зорилгоор цуглуулсан мэдээлэл энд хамааралтай юм.</p> <p>Эх сурвалжууд:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Сургалтын зорилго, хүлээгдэж буй үр дүнг багтаасан үндэсний болон дээд түвшний боловсролын хөтөлбөрүүд ● Боловсролын статистик, судалгаа, үнэлгээний талаар боловсролын амжилтын жилийн эсвэл үечилсэн тайлан ● Боловсрол дахь ялгаварлан гадуурхахын эсрэг 1960 оны конвенц, зөвлөмжийн хэрэгжилт, ялангуяа боловсролын салбар дахь цөөнхийн хэлний талаар ЮНЕСКО-гийн тайлан

	<ul style="list-style-type: none">• Хүний эрх, үндсэн эрх чөлөөтэй холбоотой олон улсын харилцан ойлголцол, хамтын ажиллагаа, энх тайвны боловсрол, боловсролын талаар 1974 онд гаргасан зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаар ЮНЕСКО-д тавьсан улс орны тайлан.• 1966 оны Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын баримт бичгийн 13 дугаар зүйлийн хэрэгжилтийн талаар ECOSOC-д гаргасан улсын тайлан.• 169-р конвенцийн хэрэгжилт, ялангуяа боловсрол, харилцаа холбооны хэрэгслийн VI хэсгийн хэрэгжилтийн талаар улс орон Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагад гаргах тайлан.
--	---